

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

**Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de**

Lvgdvni, 1609

Anima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

ALIMENTVM. 47

bent annexum ordinem presbyterij, diaconatus vel subdiaconatus. num. 136.

AFFINITAS, vide tit. Matrim. x. §. 4.

ALEA, Vide Ludus.

ALIMENTVM.

ALIMENTA filiorum vsque ad triennium pertinent ad matrem, post verò ad Patrem. cap. 14. num. 17. vide etiam plura tit. Filius. lit. H.

De alimentis vxoris separata à marito, vide tit. Maritus. lit. H. & tit. Dos.

De alimentis vxoris & filiorum vsurarij, aut nimium debentis: vide tit. Usura 6. lit. F. & tit. Restitutio 8. §. 1.

ANCILLA. vide tit. Seruus.

ANGELVS.

RVDES credentes Angelos esse corporeos, regulariter excusantur à pertinacia, & à culpa. Præl. 1. num. 10. §. 9. & in No. num. 15. & 16.

ANIMA.

ANIMA rationalis est substantia per se subsistens, incorporea, immortalis, creata quidem

quidem à Deo ex nihilo eam infunditur corpori. Præl. 1. num. 1.

Peccant mort. qui culpabiliter credunt, animam esse corpoream, vel corruptibilem, vel creari ab Angelis, vel creari ante corpus. num. 2, 3, 4.

Anima rationalis est verè ac per se forma corporis humani: & contrarium asserere, aut in dubium vertere, est hæresis damnata ab Ecclesia. num. 4. & in No. num. 5.

B Anima rationalis est capax & apta ad consequendam beatitudinem æternam per gratiam Dei & per bona opera. à num. 4. 5. & in No. num. 6. 7. 8.

Animæ autem potentiæ vegetatiuæ sunt tres, Nutritiua, quæ conseruat corpus: Augmentatiua, quæ auget, & perficit illud: generatiua, quæ simile sibi producit. Præl. 2. n. 1.

Eius potentiæ sensitiuæ exteriores sunt quinque visus, auditus, gustus, odoratus, tactus. Interiores autem sensitiuæ sunt quatuor: Sensus communis, qui ab exterioribus sibi tradita, recipit, cognoscit, & indicat: Imaginatiua seu cogitatiua, quæ sic recepta seruat: Æstimatiua, quæ recipit intentiones, quas animal naturaliter recipit: Memoria quæ sic percepta seruat. num. 3. 4.

C Animæ potentia appetitiua siue sensualitas, diuiditur in concupiscibilem, & in irascibilem

cibilem. Palud. 2. num. 4. 5.

Passiones autem Animæ cæque principales, sunt quatuor; Gaudium scilicet ac Tristitia, ad concupiscibilem; Spes verò & Timor, ad irascibilem pertinentes. Ira quoque passio est contrariam non habens nisi priuatiuè. Aliæ verò passiones Animæ minùs principales sunt amor, odium, desiderium, seu concupiscentia, reluctatio, seu renutus, delectatio, & dolor, quæ sunt in potentia concupiscibili. In irascibili autem sunt Desperatio, audacia, spei & timoris contrariæ. Præl. 5. num. 2. & 3.

Obiectum potentie Concupiscibilis est **D**
bonum vel malum absolute consideratum.
Obiectum verò Irascibilis est bonum, vel
malum ratione arduitatis, vel difficultatis
consideratum. num. 3.

De his passionibus quando sit peccatum,
aut quomodo de illis confitendum, vide tit.
Passio.

Potentie rationales animæ sunt, Intellectus & voluntas. Præl. 3. num. 1.

Peccat mort. qui culpabiliter credit non
esse liberum arbitrium, vel illud sufficere ad
merendam gratiam de condigno, vel gloriam. num. 10. & 11.

Concil. Trid. definiuit circa liberum arbitrium hæc sequentia. sess. 6. à can. 1. &c. **E**

D 1. 52

I. Si quis dixerit, hominem suis operibus quæ vel per legis doctrinam fiunt, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo, anathema sit.

II. Si quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iuste viuere, ac vitam æternam promereri possit: quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque sed ægrè tamen & difficulter possit; anathema sit.

III. Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.

IIII. Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo excitati, atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque possit dissentire si velit, sed veluti inanime quodammodo nihil omnino agere, mereque passiuè se habere anathema sit.

V. Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum denique à Satana inuentum in Ecclesia, anathema sit.

VI. Si quis dixerit, non esse in potestate hominis vias suas malas facere, sed mala opera,

ita ut bona Deum operari non permissivè solum, sed etiam propriè & per se, adeò ut sit proprium eius opus non minùs proditio Iuda, quàm vocatio Pauli, anathema sit. Præl. 3. num. 10. 11.

Possumus quidem nos mala facere per solum: nostrum arbitriũ, bona verò, quæ sufficient ad vitam æternam consequendam, non possumus sine gratia Dei. Præl. 3. n. 11.

Quibus addendum, quòd etiam ad perstandum in gratia iam quæsita, & perseverandum in ea usque ad finem, egemus speciali auxilio Dei, & contrarium asserere est hæreticum. sicut declaravit Trid. sess. 6. can. 13. & 22. Præl. 3. num. 12.

Animæ habitus qualitas stabilis, inherens essentia ipsius, vel alicui potentia eius, inclinans eam ad aliquid agendum. Præl. 5. num. 7. & No. num. 12.

Et est duplex, infusus & acquisitus. Infusus est, quem infundit Deus. Acquisitus, qui producitur ab actibus frequentatis. Qui si sint boni habitus acquisitus est bonus, si verò mali, ille etiam malus. ibidem. num. 7. & No. num. 13.

A N N V S.

A N N V S & tempus, posita in accusativo, irregulariter intelliguntur de tempore
D 2 perfecto,